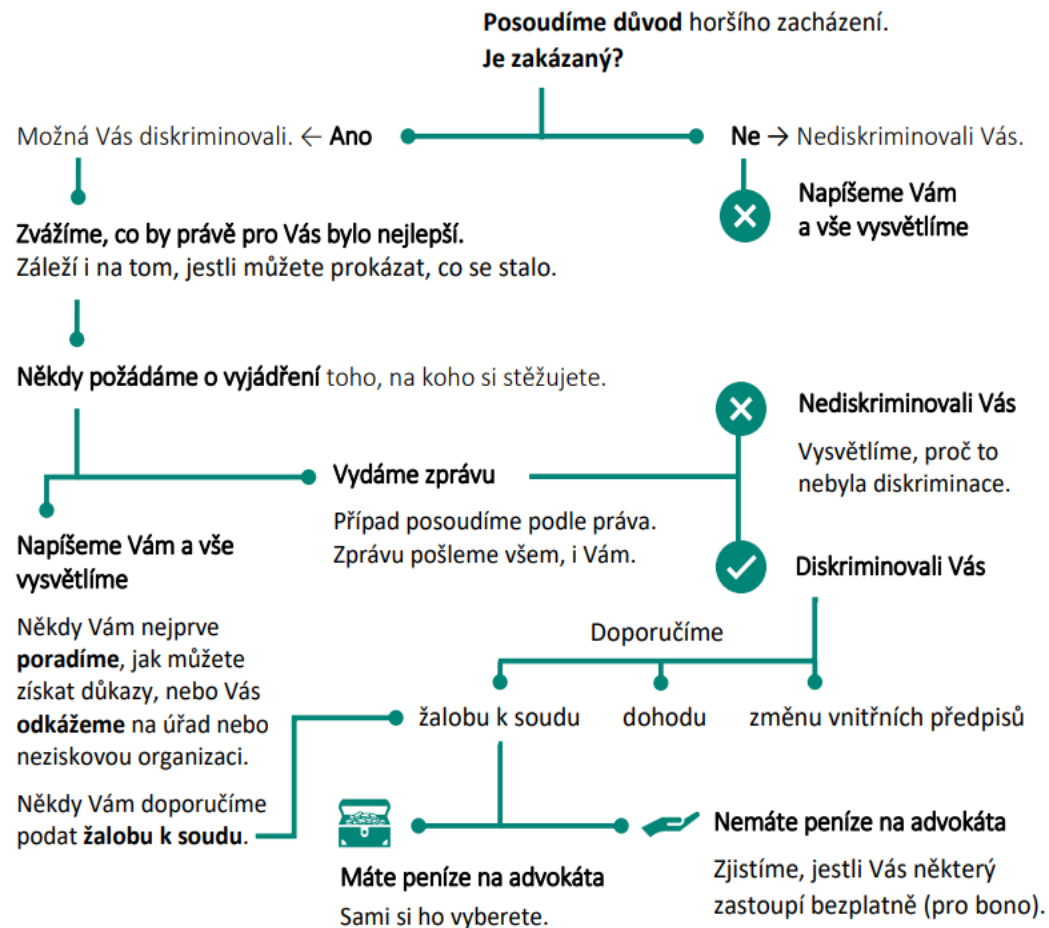
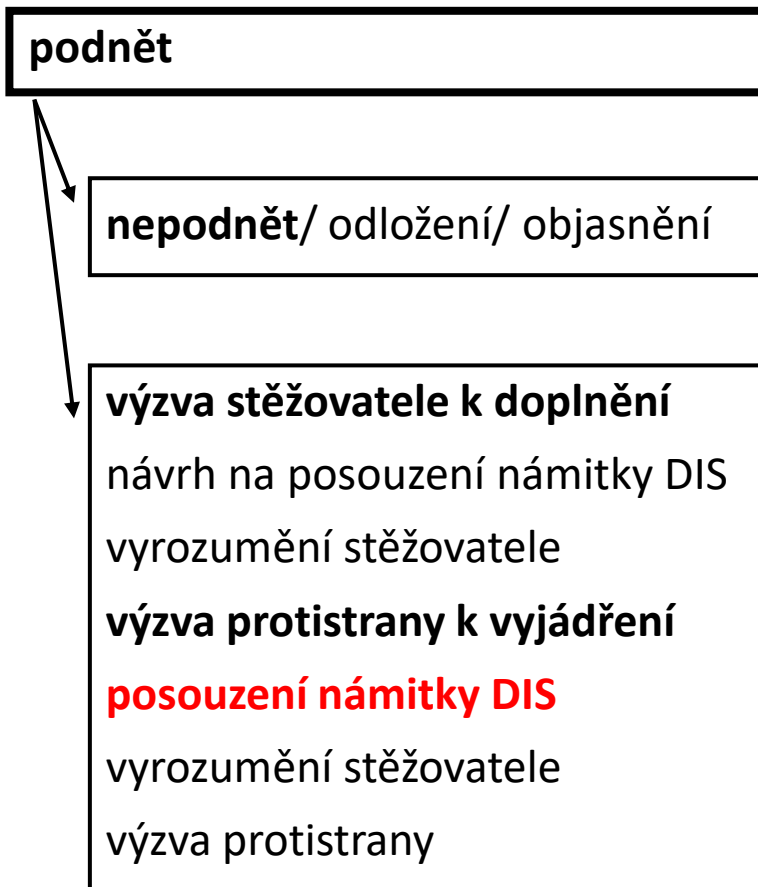

OPAKOVÁNÍ: JAK OCHRÁNCE POSTUPUJE?

ombudsman
veřejný ochránce práv

- posouzení námitky diskriminace = skutkové a právní hodnocení případu VOP, de facto nezávazné rozhodnutí
- závěrem by mělo být to, zda v daném případě mohlo dojít k diskriminaci či (navzdory původnímu podezření) nikoliv
- součástí může být i doporučení – k smírnému vyřešení věci, podání žaloby, změně praxe/vnitřních předpisů apod.
- v posouzení byste měli:
  - shrnout skutková zjištění (co víte od stěžovatele, co od protistrany, co z internetu, která tvrzení lze prokázat, které skutkové otázky jsou sporné aj.)
  - provést právní zhodnocení námitky DIS a vyslovit závěr, zda došlo či nedošlo k diskriminaci, případně že diskriminaci nelze prokázat
  - přehledně shrnout veškeré právní závěry
  - bude-li to vhodné, obsáhnout doporučení
  - uvést stručnou informaci o dalším postupu ochránce (komu je posouzení zasíláno, existuje možnost se k němu vyjádřit, stěžovatel se může soudit aj.)
- forma posouzení: šablona pro zpracování (v IS), vzorová posouzení v ESO - <https://eso.ochrance.cz/>

Posouzení námitky diskriminace ve věci podmínek vzdělávání na vysoké škole

Dne 26. května 2022 se na mě obrátil pan A. A. (dále také „stěžovatel“)¹ v zastoupení své matky B. A.² V podnětu namítal, že se vůči němu dopustila univerzita B. (dále také „univerzita“),³ kde studuje, diskriminace. Namítaná diskriminace měla spočívat v tom, že univerzita nezohlednila stěžovatelsky specifické poruchy učení.

Dle zákona vykonává veřejný ochránce práv působnost ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací.⁴ Za účelem prosazování práva na rovné zacházení ochránce zejména poskytuje metodickou pomoc obětem diskriminace.⁵ Ta může spočívat především ve zhodnocení celé situace z pohledu zásady rovného zacházení a doporučení dalších možných způsobů řešení.

Cílem prověřování bylo posoudit správnost postupu univerzity vůči studentům s postižením a v daném konkrétním případě zhodnotit, zda došlo k diskriminaci stěžovatele z důvodu zdravotního postižení se zaměřením na možné odmítnutí, či opomenutí přijmout přiměřené opatření ve prospěch osoby se zdravotním postižením dle antidiskriminačního zákona.⁶

A. Shrnutí závěrů

Antidiskriminační zákon zakazuje mimo jiné nepřímou diskriminaci z důvodu zdravotního postižení spočívající v odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřené opatření ve prospěch osoby se zdravotním postižením, které umožňuje uplatnění člověka s postižením v pracovním životě nebo mu umožňuje přístup ke službám určeným veřejnosti.

Stěžovatel měl na univerzitě nastavenou modifikaci studia na základě doporučení z pedagogicko-psychologické poradny. Po uplynutí platnosti tohoto doporučení absolvoval na univerzitě diagnostický test, na jehož základě mu poruchy učení nebyly uznány. Následně však předložil univerzitě lékařskou zprávu s doporučenými úlevami při učení, která mu univerzitou uznána byla. Stěžovatel tak může i nadále využívat při studiu potřebných úlev.

Univerzita uznala lékařskou zprávu jako rovnomocný důvod pro nastavení úlev vedle vlastních diagnostických testů, a poskytla tak stěžovateli potřebné přiměřené opatření, aby mohl pokračovat ve studiu. Došel jsem tak k závěru, že se univerzita svým postupem vůči stěžovateli nedopustila diskriminace.

B. Skutková zjištění

Pedagogicko-psychologická poradna již od dětství diagnostikovala stěžovatele poruchy učení. V souvislosti s tím měl na základní i střední škole nastaveny úlevy; s ohledem na pomalé pracovní a psychomotorické tempo měl navýšen časový limit na konání zkoušek o 50 %.

Poté, co stěžovatel nastoupil na univerzitu, mu univerzita uznávala úlevy stanovené zprávou z pedagogicko-psychologické poradny po dobu prvního semestru studia v návaznosti na dobu platnosti této zprávy. Po skončení platnosti zprávy v lednu 2022 začalo otázkou případných úlev řešit specializované pracoviště univerzity, kterým je Poradenské a profesní centrum (dále také „poradenské centrum“).⁷

Podpora studentů se specifickými potřebami je na univerzitě upravena směrnicí rektora.⁸ Podle této směrnice podporu zajišťuje poradenské centrum, které je pracovištěm vysokoškolského ústavu Institutu celoživotního vzdělávání. V rámci jednotlivých fakult se na zajištění služeb pro studenty se specifickými potřebami podílejí příslušné studijní referentky, proděkaní pro vzdělávací činnost, garantí studijních programů, garantí předmětů a jednotliví vyučující.

V poradenském centru stěžovatel podstoupil testy, které jsou časově limitované. Konkrétně se jednalo o IST screening (test zaměřený na inteligenci) a DYS test (test zaměřený na poruchy učení). Na základě výsledků obou testů došlo poradenské centrum k závěru, že u stěžovatele nelze konstatovat takovou specifickou poruchu učení, která by zakládala stěžovateli nárok na modifikaci studia. Stěžovatel se domnívá, že vzhledem ke svému pomalému pracovnímu tempu nemohl řádně absolvovat první test, čímž došlo ke zkreslení výsledku, které bylo způsobeno jeho zdravotním stavem. Dále uvádí, že bez modifikace studia v podobě navýšení časového limitu (na složení zkoušek a dalších testů, které je třeba v průběhu studia skládat a jež jsou limitované časem) nemá vzhledem k pomalému pracovnímu a psychomotorickému tempu možnost řádně studovat, což považuje za diskriminační. Dle vyjádření univerzity⁹ byla po sdělení výsledků stěžovateli opakovaně nabídnuta možnost podstoupit komplexní diagnostické vyšetření IQ (IST 2000-R), na jehož základě by bylo možné doplnit předchozí testování vzhledem k diagnostickému cíli. Stěžovatel této možnosti nevyužil.

V červnu 2022 stěžovatel jednal (spolu se svými rodiči) s pracovníkem poradenského centra a poté také s prorektorem univerzity pro vzdělávací činnost a kvalitu C., ale tato jednání nevedla z pohledu stěžovatele k žádnému výsledku.

Z vyjádření univerzity vyplývá, že stěžovatel následně předložil lékařskou zprávu z neurologie s doporučeními ohledně modifikace studia v podobě prodloužení potřebného času pro plnění zadaných úkolů. Na základě této zprávy univerzita stěžovateli tuto

modifikaci studia nastavila, stěžovatel ji podepsal a je zaznamenána v univerzitním informačním systému.

C. Právní hodnocení

Vysoké školství nemá samostatnou úpravu zákazu diskriminace, jako je tomu například u nižších stupňů vzdělávání.¹⁰ Zákaz diskriminace na vysokých školách se proto řídí obecnou úpravou v antidiskriminačním zákoně. Zdravotní problémy stěžovatele naplňují vymezení zdravotního postižení dle antidiskriminačního zákona,¹¹ neboť se jedná o dlouhodobé zdravotní postižení, které stěžovateli brání nebo může bránit v jeho právu na rovné zacházení v oblasti vymezené antidiskriminačním zákonem. V případě stěžovatele je tedy přítomen možný vymezený důvod diskriminace dle zákona, a mohl se jím tak zabývat.¹²

Antidiskriminační zákon zakotvuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace mimo jiné při přístupu ke vzdělání a jeho poskytování, včetně odborné přípravy.¹³ Antidiskriminační zákon vymezuje jednotlivé formy diskriminace, především přímou a nepřímou diskriminaci, a zakázané diskriminační důvody, mezi které patří také zdravotní postižení.¹⁴

Jednou z forem nepřímé diskriminace z důvodu zdravotního postižení je také odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřené opatření, aby měla osoba se zdravotním postižením přístup k zaměstnání, k výkonu pracovní činnosti nebo funkčnímu postupu v zaměstnání, aby mohla využít pracovního poradenství, nebo se zúčastnit jiného odborného vzdělávání, nebo aby mohla využít služeb určených veřejnosti, ledaže by takové opatření představovalo nepřiměřené zatížení.¹⁵ Dle názoru ochránce patří mezi služby určené veřejnosti také vysokoškolské vzdělávání.¹⁶

Vysoké školy realizují poskytování přiměřených opatření především na základě systému podpory studentů se specifickými potřebami dle zákona o vysokých školách, podle něž je jednou z povinností vysoké školy činit všechna dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole.¹⁷ Realizace této podpory se odvíjí mimo jiné od Pravidel pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „Pravidla podpory“).¹⁸ Na univerzitě B. je poskytování této podpory dále upraveno směrnicí rektora.

Univerzita uznala stěžovateli žádost o modifikaci studia, kterou předložil při zahájení studia na základě dokladů vydaných pedagogicko-psychologickou poradnou. Univerzita tuto modifikaci uznala po dobu platnosti doloženého dokladu. Po skončení platnosti požadovala po stěžovateli, aby podstoupil diagnostiku poruch učení.¹⁹ Dle informací poskytnutých univerzitou je tato diagnostika prováděna specializovaným pracovištěm a pracovníky s odpovídající kvalifikací (speciální pedagog, psycholog, psycholinguista) prostřednictvím výše zmíněných testů (DYS test, IST screening). Tyto testy jsou koncipovány tak, že zohledňují různé pracovní tempo. Jedním z cílů testů je zjistit, jak efektivně testovaný člověk pracuje (např. s textem, rozlišováním, slovní zásobou, pracovní pamětí apod.), případně v jakých oblastech je oslaben. Prodloužení času, které stěžovatel požadoval, by mohlo znemožnit odhalit specifické potřeby při učení a ve výsledku by mohlo stěžovatele spíše poškodit. Bez ohledu na výsledek diagnostického testu univerzita uznala stěžovateli lékařskou zprávu s doporučeními ohledně studia.²⁰ Dle vyjádření univerzity ze dne 9. září 2022 stěžovatel nastavenou modifikaci studia podepsal a univerzita ji zaznamenala ve svém informačním systému.

Univerzita poskytla stěžovateli modifikaci studia na základě předložené lékařské zprávy bez ohledu na výsledek provedeného diagnostického testu. Z Pravidel podpory vyplývá, že obě možnosti doložení potřeby specifických studijních potřeb lze považovat za rovnomocné. Univerzita tak splnila svou povinnost přijmout přiměřené opatření ve prospěch osoby se zdravotním postižením²¹ v odpovídajícím rozsahu a neporušila právo stěžovatele na rovné zacházení.

D. Informace o dalším postupu

Dospěl jsem k závěru, že se univerzita B. vůči stěžovateli nedopustila diskriminace.

Posouzení diskriminace zasílám univerzitě i stěžovateli. Pokud se některá ze stran bude chtít k mým závěrům vyjádřit, nechť tak učiní do 30 dnů od doručení.

Brno 14. prosince 2022